

## GÜNLERİN KÖPÜĞÜ 1001

İsmail KARAKURT

### Rüya Dili Dünler, 8 Ocak 2008 Turgutlu

“Dün olmuş günler gördüm.” Yunus Emre

Sonda söyleyeceğimi başta dileyeyim: Tanrım, bana rüyaların dilini nasip eyle!

Yaşamak dediğimiz bu serüven nasıl devam ederse etsin ya da nasıl biterse bitsin “dün olmuş günleri görmeyenler” var mıdır? Dün olmuş günlerin diliyle söyleşmeyenler?

Ben bu günleri gördüm. Ben dün olmuş günlerle söyleştim. Bazı günler diyorum bunlara, yazılmış olanlarına benimle var, benimle yaşıt. Rüya günler... Bir dili var. Rüya dili bu, rüyaları yorumlama dili. Dün olmuş günler bir rüyadır. Bir rüya dilidir. Rüyalar bir dilse şiir bir rüya mıdır? Başka bir deyişle şiir rüyaya kaçışın yahut sığınmanın bir dili midir? Elbette böyledir. Şiir rüyadır. Şiir rüyaya kaçışın dilidir. Şiir rüya yorumcusu bir gökyüzüdür.

Dün olmuş günler gibi, rüya aslında şiirde insanın içini görmesinden başka bir şey değildir. İçimizi görürüz rüyalarda, içimizin karanlığını. Uyanıklıkta ne içimiz var ne karanlık. Bazen de içimizi gördüğümüzü sanırız, oysa içimizdeki göz bizi, karanlığımızı görmektedir. Sonrası sorular: Ben rüya mıyım, rüya mı görüyorum, bir rüya içinde miyim, rüya içinde rüya mıyım? Bunlar rüyanın sorgulanmasında kullanılan kadim sorulardır.

Şiir, görünmezden görüne, içten dışa, rüyadan zihne acıyla yapılan bir seyrüseferdir.

Ruhumuzu açık tuttuğumuz yerdir şiire ulaşana kadar rüyalar. Yola çıkmak oradan, bilirim aslında aşk iledir, aşkla başlar. Ve her şey bir uzun yolculuktur, yolculuktur. Çünkü menzil kendine gitmektir. Bazen de bir eğretileme hâline gelir rüyalarla kendine gitmek eylemi. Batı’nın İthaki’yi, Doğu’nun Simurg’u araması rüya değil de nedir?

Birincisi arayış yolculuğunun sonunda dönüp bakılınca her yer İthaki ülkesi, her bir köşesi bahar olmuş. İthaki, malum, Homer'in *Odysseia*'sının ana temasını oluşturan yolculuğun hedefidir. Yolculuk çetindir ve aşılmalıdır sonunda dönülecek yere. Aşılmıştır da.

İkincisindeyse yolculuğun sonunda dönüp bakılınca otuz kuş, bir kuş görünümünde büyük ayna. Simurg: Şiir yolculuğudur!

*“Bu yola baş koymaya, dert çekmeye ahdettiler.*

*Birisi Hüthüd'e;*

*-Ey yol göstericimiz, bu yolu nasıl aşalım? Bizim kanatlarımız bu yolu bitirmeye yeter mi? diye sordu.*

*Kılavuzları onlara şöyle dedi:*

*-Âşık olan canını düşünmez. Canını terk edip yola attın mı o yol biter. Can ayak bağıdır âşığa. Canını verdin mi perdeyi kaldırır, sevgilinin yüzünü görürsün. Âşık hiç düşünmeden bütün harmanını yakar bitirir, ama ah etmez, sabreder. Aşk yoksulluğun kapısını açar, âşığa canından geçmenin yolunu gösterir. Ancak böyle bu işin eri olur-sun!..” (Feridüddin Attar-Mantıku't Tayr)*

Şiir ve yol, ikiz kardeşler. Şiir sadece rüyaların değil, yolların çağırıcısıdır ve işte o çağırılan yerde -belki de Kafdağı'dır orası- çağırıcı olarak, şair (ler) vardır. Bir üçlem bu, birbirinden ayrılmaz: Şair, şiir ve yol! .. Bu üçlemenin menzilleri vardır, Simurg diye öykülenir... Yolculuğa başlayacaklar için 'Önce yoldaş, sonra yol.' Yoldaş, Hüthüt için rüyalarının kardeşidir, yanındadır, yolu birlikte yürüdüğüdür. Yolculuk yola çıkmaktır. Yola çıkmak cüretlerdir. Yolculuk tahammüldür. Tahammül sınavıdır. Tahammül insanı inceltir, dertlendirir, olgunlaştırır. Bu tahammül yolculuğu uzun, bu yolculuk tehlikeli, bu yolculukta gurbet var, bu yolculuk hasret dolu. Ey yolcu, sılan neresi? Sıla hasreti var bu yolculukta... Bu yolculuğun menzilleri var. Her menzil için kısrağın gerekli... Kalp kısrağı sızlamıştır bir kere ve sahici bir yolculuğa başlamıştır.

Yol önce ruhta başlar, yolculuk da... Varlığın yoklukta, yokluğun hakikatte bulunduğu menzile ulaşır yol. Otuz kuş, bir olur. Otuz renk, bir olur. Rüyalar anlam denizidir, denizledir; dalgalarla ummanlaşır; hem var hem yok! Şiir sözü aşar. “İşte simurg: hepimizden bir dize”. Aynadan yükselen ses: Simurg, sizsiniz!

Dün olmuş günler bir rüya. Rüya böyle bir şey! Ben, yazamadıklarımın rüyası değilim. Yazamadıklarım benim rüyamdı.

Beni bir rüyanın kuyusuna atın ki, âlem her neyse, birazcık kendimi seyredeyim!

**Tecessüs, 16 Kasım 2014**

Behey koca günlük,

*“Onu, bütün tecessüsüme rağmen göremiyorum; zira insan için görülmesi en müşkül olan, kendisidir.” (S. Ayverdi)*

İnsan bir âlemdir. ‘Âlem, tabir edilmesi gereken bir rüyadır.’ Rüya görülmeyen âlemlerin kapısının eşiği gibidir. İnsan bu eşikte kendisinin rüyasıdır. Bir Yusuf, bir “tabiri bilgisi”, bir şiir!

İnsan bir âlemse, âlemde gezerim.

### **Dün Geceki Rüya, 1 Nisan 2015 Şile**

Bugünlerde ağrılarım azdıkça azıyor. Sızlıyorum. “Gamli bir gül” gibiyim. Rüyalarım girer oldu bu hâller? Oturmuş düşünüyorum. Düşündükçe bir şeyler karaladığım, şiirler yazdığım, düşler kurduğum sağlıklı günlerin anıları hücum ediyor içime. Şükür ki gençliğimde pek bir sağlık sorunum olmadı. Ne ağrı ne bir sızı. Gönülden olan buna dâhil değil!

Dün gece bir rüyamda büyük bir kitap gördüm. Adını okumaya çalışıyorum. Ne yapsam nafîle! Bir türlü kitabın adını çıkaramadım. Tam uçurumun kenarından yuvarlanıyormuşum gibi bir hâletiruhiye yaşıyordum ki okuyamadığım kitabın adı belli belirsiz ve bir anda geçiverdi: AĞRI!

Uyandım. Hayrolsun, dedim. Daraltan şey, şifasıyla gelecektir, imanım tam.

Ama yine de, “Şimdi durup dururken,

Niye gerisin geri döndü ki bu ağrılar?” demeden de edemiyorum.

\*\*\*

Öğle. 12.37... Birden aklıma 2000’lerde Kayseri’de şair Ali Ekecik’le konuştuğumuz Hüsrev Hatemi hocanın *Ağrı* adlı kitabı geldi. Eve gidince yeniden karıştırmam lazım.

\*\*\*

Eğer ağrılarım hafifler ya da yok olursa ruhuma pompalayacağım gençlik sevinç aşısıyla bozkıra, kırlara giderek cebime topladığım küçük taşları saatlerce boşluğa fırlatacağım ve deliller gibi seveceğim kır çiçeklerini.

### ***Orpheus’un Şarkısı* ya da *Tanpınar’ın Rüya Kadınlar’ı*, 29 Aralık 2014 Sancaktepe**

“*Rüya kadınlar*” ifadesi kaç yazar için ya da hangi romanların kadın kahramanları için kullanılabilir ki? “*Rüya kadınlar*” ve sembolik aşklar...

*Orpheus’un Şarkısı*’nda, Handan İnci, “*Aşkının kadar etkileyici bir dille anlatan pek az yazar var,*” dediği Tanpınar’ın dört romanından hareketle, onun romanlarındaki aşkı, kadını, kadın-erkek ilişkisini ve yazarın ‘rüya kadınlar’ını ele alıyor. İşte bu ‘rüya kadınlar’ sıralamayla *Mahur Beste*’nin Maşuke’si, yani âşık olunan Atiye’si, *Sahnenin Dışındakiler*’in Sabiha’sı, *Huzur*’un Nuran’ı ve *Aydaki Kadın*’ın Leyla’sı olarak karşımıza çıkıyor. Tanpınar, romanlarının bu kadın kahramanlarında neyi arıyor, niçin arıyor, bütün incelikleriyle bir incelemeye tabi tutuluyor. Bu incelemesiyle sadece Tanpınar romanlarındaki ‘rüya kadınlar’la kalmıyor, günlükler ve

mektuplardaki Tanpınar'ı da onlara ekleyerek inceliyor Handan İnci. Bu dört roman-  
da birbirine çok benzeyen kadınların ve erkeklerin ilişkisi, aşk hikâyeleri, bu aşkların  
nedenini Handan İnci, “*Tanpınar için aşk bir amaç değildi,*” dedikten sonra *Huzur*'da  
kullanılan benzetmeyi, yani: “*Hayatın peteğinden şiiri süzmeye yarayan çok etkili bir  
araçtı*” ifadesini kullanarak açıklıyor.

İnsan aşkla yıldızların birbiriyle konuştuğu gibi konuşabilir.

### Günlükçe, 29 Mayıs 2003 Kırkağaç

Günleri zaman zaman yazıya geçiriyorum. Yine güne iliştim. Günün bazı saatleri-  
ne, seslerine, renklerine, tonlamasına kayıtsız kalamazdım. Bu ilişme hem hatıra hem  
bir zihin tarihi oluşturuyor. Bununla avutuyorum kendimi, bu anlarla. Bölük pörçük  
şeyler aslında. Ama bir bütün oluşturduğunda daha farklı bakabilirim bu yazdıklarımı.  
En azından bir yürek ezilişi değil bir yürek bugünlüğü.

Rüya gibi bazı günler, zamansız mekânsız akıyor. Bir şeylerin içinden geçen bir  
seyyah gibi hissediyorum kendimi. Ama bir rüya değilim, bazı şeylerin yalnızca rüya-  
sını gören biri olarak kabul ediyorum. Aslında, ‘*Dostluk*’ üstadının dediği gibi “*büyük  
rüya görmek gerekiyor.*” Ama benimkiler büyük değil, bölük pörçük şeyler...

Yunus, büyük görmüştür rüyasını, nefesin ve Türkçenin rüyasını. Osman Gazi,  
filizden ağaca cihan devletinin. Nurettin Topçu'ya, Fethi Gemuhluoğlu'na, Sezai  
Karakoç'a hiç değinmeyeyim en iyisi.

### Üç, 5 Haziran 2005 Turgutlu

“*İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar.*” (Hadis-i Şerif)

Hayat bir rüyadır. Dünya eşya. Eşyada kendimi senin istediğin kadar göreyim Tanrım!

“...ve üçü de aynıdır: *İnsan, eşya, rüya.*” (Hugo von Hofmannsthal)

### Rüya Sonrası Âşık Olma yahut Bade İçme, 1987 Ankara

Zaman hızla geçiyor. Artık üçüncü sınıftayız. Halk Edebiyatı dersimize Umay  
Türkeş Günay geliyor. Umay hanım, Alparslan Türkeş'in kızı, 78'de rahmetli olmuş  
şair Yetkin Dilek (Dr. Turgut Günay)'in de eşi. Konumuz rüya motifi ve âşıklık!

*Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi* adlı kitabını da aldık. Konuları bu kitaptan  
işlemeye devam ediyoruz.

Buraya kadar herhangi bir sorun yok! Asıl sorun bundan sonra? Nasıl mı? Aynen  
şöyle açıklayabilirim: Hüseyin Alacatlı ile bana takmış olması! Çünkü usanmadan yıl-  
madan bizi arka sıralardan alıp en ön sıraya oturtuyor. Bunu derse her gelişinde yapıyor.  
Hatta bizi dersten ne zaman atacak diye beklemeye bile başladık. Oysa arka sıralarda otu-  
rup kitap okumaktan ve bazen de gözlerimizi dinlendirmekten başka bir günahımız yok!

Hüseyin'le her defasında: “*Ya biz de bade içeceksek ya biz de âşık olacaksak!*”  
esprisini yapıp gülüşüyoruz.

### Kaybolanlar İçin Mermer Mevsim, 17 Mayıs 1990 Kozaklı

*“Dost işi ‘aceb iş durur cân denizin tutuşdurur*

*Cânsuzlara bir düş durur ger yorasın sen bu düşü.”* (Yunus Emre).

Bayırdaki kayalıklara sıkışıp kalmış.

Oradan neresi görünüyor?

Ötesi. Rüya. Yakaza. Hâl. Bunu bileceksiniz ki gerilimin vardığı yerde gizli metafizik, gizli dil rüya. Geyiklerin sıçrayışı duman içinden ve kayalıklardan. Dehşetengiz bir metafor. Uğunuşu fakirin ima ve ürperişle. Yamaçların bütün dikenlerini yuvarlayıp yüreklere “Meleđi gezdiriyorlar işte.”

Aşk dedikleri, “Sürekli bir ilkbahar.”

Gizli metafiziğin sarkıttığı iple. Süre ve mesafe. İroni. Hâlâ bir ateş, bir ateş. Bayırlardan üflenen buğ. Terütaze bir haz ecza gibi hayal ve hayatın arasındaki vadiye (söze, şiire!). Ulu ve güzel. Derin ve uzak öpüşü süt dili rüzgârın suyu! Suyun isyanı sıradanlığın toprağındaki fırıge. Hatıra ve hafızasını kaybedenler için hazin neşidelerle.

Ey aynı anne mevsim, ey kar uykusu mermer!

Şiir rüyadır. Şairlerin nasibine beklediğı rüyalar...

### Rüyalardan Sızan, 25 Mart 1992 Kozaklı

Kalbimi hışırdatır kışkırtıcı bir rüzgâr; mesafelere uzayan vadiler, “parçalanmaz akış” göğsümün karanlığında boşluklar açar. Boşluk dediğim koca bir rüya. Beni tercihe, beni seçmeye zorlar.

Seyr. Şiirdir bu.

Seyr. Rüyadır bu.

Ateş yanar, su çürür, güneş batar, çiçek açar; şiir hep duyulur, rüya hâlinde duyulur. Şiir bir çizgidir varlığımın iki ucu arasında. Uyku uyanıklık arasında, ölümle dirim. Bu çizgide gönlümün kandillerini yakar, gözümü ıştırır akıp duran boşluk.

Şiir rüyalardan sızan ışıktır. Zikrimdir; eşyayı yoğaltır, ruhumu inceltir. Sevgilinin armağanı bir fısıltı, bir şarkı, bir dua olur kelimeler ülkesinde. Zamanla ebediyetin keşiştiğı noktada. Hakikatin büyük bahçesinden bir esinti, aczimi teselli ediyor. Beni ürperten sesi duyuyorum. Bir çırpınış, bir çalkantı artıp eksilmek gibi bir şey bu, evet bu.

Rüyalardan sızıyor ışık! O dayanılmaz ve zaptedilemez çalkantıyı kalbimden, beynimden, benliğimden koparıp atmam imkânsızdır. Ta ki metafizik bahçıvan ruhu mu bir göğ ekin gibi biçinceye değin devam edecek varlığımın bahanesi, kefensizliğim şiirin kıyılarında:

*“Tutup kendimi saklıyorum tozlanmış kâğıtlarda*

*Bir avuç tuza, üflenen hatıralara*

*Ve tenhasına insanların sıcak ve sessiz*

*Ağulum! kefensiz biriyim işte şiirin kıyılarında  
Kara bir özlemle kaderimi öpüyor annem  
Öpüyor giyinmiş yağmurlarımı, yapraklarımı, kumlarımı  
Öpülen yerde simurg resimleri güneşi utandıran.  
Kuytulara ışıldayan bir endişeyim ben!”*

### **Şiir ve Rüya: Gerçeküstü İki Âlem, 18 Ekim 2012**

*“düşlerini gece uykuda görenler  
gündüzün unuturlar onları;  
düşlerini gündüz kuranlara gelince,  
korkulur onlardan;  
kendini değiştirebilenler böyleleridir çünkü,  
dünyayı değiştirebilenler böyleleridir.”* Cahit Koytak

Hayat rüyalarda gizlidir. Kimimiz hayal eder, kimimiz seyreder, bir başkası yasar bunu. Sonra sıra sana gelir ey şiir!

Bazen bir kelimenin, bazen de bir dizenin ya da cümlelerin peşine düşüp gidiyoruz. Bir rüya bu! Hangi şiir yazılırken rüya gördürmüştür, okurken de rüya görür mü? Hayatın olumluluğunu evetleyen, yaşama sevincini anlatan şiirler bile, her zaman şairin azap çekmeden, alevler içinde kalmadan, kâbus görmeden şiirini tamamladığını göstermez. Dile rüya gördüren şair, şiiri rüya âlemine dönüştürür. Artık şiir rüyanın ruhudur, rüyanın gerçeğidir. İnsan isteklerini, eksiklerini, ruhundaki zenginlikleri, hayatındaki fazlalıklarını sığdırır ya da sığdırmaya çalışır ister istemez düşlerine. Rüyaların hayata dönüşeceği noktada şair, somutlaştırmayı devreye sokar; onları hissedilir ve algılanır hâle getirir. Çünkü rüyanın da görüldüğü yer, yazarak nereye varılabilirse oraya kadardır. Şiir rüyayla, rüya şiirle; rüya şiirin en büyük imgesidir. İmgenin sınırsız bir özgürlük içinde uçması, hatta uçuşması bununla alakalıdır. Şiir zaten dünyaya ait şeyleri beğenmeme rüyaya kaçış hâlidir. Her ikisi de gerçeküstü bir âlem!

Şiir rüyayla, rüya şiirleyse, şiirin tadı rüyalarda mı gizlidir? Şiir ve rüya; insanın karanlık derinliklerinden kopup gelen dalgaların oluşturduğu: beyaz köpüktür. Hani Tanpınar da mısra için “deniz köpüğü” demiyor mu, işte öyle bir şey; şiir ve rüya!

Rüyanın yakasından eksik olmaz şiir.

### **Simurgun Biri @mecazz, 2.3.2015 Pazartesi**

Düşü bilmem; düşebilirim kör kuyulara

Yaşamak diyorlar merdivensiz büyük rüyalara.